

YÖK Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezi Koleksiyonundaki Sanat ve Beşeri Bilimler Konulu Süreli Yayınların Kullanım Değerlendirmesi

Evaluation of the Use of Periodicals Collection of the Higher Education Council Documentation and Online Search Center: Arts and Humanities Periodicals

Elçin Özbudak*

Öz

Bilimsel araştırmalar için en güncel bilgileri veren ve maliyeti diğer materyallere göre daha fazla olan süreli yayınların ne oranda kullanıldığının araştırılması, koleksiyon değerlendirilmesi açısından önemlidir. Bu amaçla, Yükseköğretim Kurulu Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezi süreli yayınlar koleksiyonunun genel bir değerlendirmesi yapılarak "Sanat ve Beşeri Bilimler" konulu süreli yayınların kullanımları incelenmiş, Yükseköğretim Kurulu Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezi'nde önemli ve büyük bir süreli yayınlar koleksiyonu bulunduğu, "Sanat ve Beşeri Bilimler" konulu süreli yayınların da yeterli olduğu sonuçları çıkarılmıştır. "Sanat ve Beşeri Bilimler" konulu süreli yayınların kullanımlarının nispeten düşük oluşu, bu alanda çalışan araştırmacıların süreli yayınlara yeterince ilgi göstermemelerine bağlanarak, kullanımı artırmak için öneriler getirilmiştir.

Abstract

Evaluation of the use of periodicals collections in libraries is important as periodicals report the results of the latest scientific research and they are usually more expensive than other types of library materials. In this study we evaluate the use of Arts and Humanities periodicals in the collection of the Higher Education Council Documentation Center. Although the use of Arts and Humanities periodicals was found to be lower than, say, Biomedical periodicals collection, the number of journal titles in Arts and Humanities appears to be quite satisfactory. Some suggestions are made so as to increase the use of Arts and Humanities periodicals collection.

Giriş

Yapılan güncel çalışmaların büyük bir bölümü süreli yayınlar yolu ile bilim dünyasına aktarılmaktadır (Osborn, 1980:40). Süreli yayınlar, bilimsel açıdan bu kadar önemli iken kullanıldıklarının/kullanılmadıklarının araştırılması da getirdikleri mali yük açısından kütüphaneler için zorunludur.

* Elçin Özbudak H. Ü. Beytepe Merkez Kütüphanesinde danışma kütüphanecisi olarak çalışmaktadır.

İçinde bulunduğumuz yıllarda ülkemizde yaşanan ekonomik problemlerden kütüphaneler de etkilenmektedir. Kütüphaneler ekonomik problemler ve ekonomik önlemler nedeniyle materyal alımlarında kısıntılar yapmak zorunda kalmışlardır. Bu durumdan en çok süreli yayın koleksiyonları etkilenmektedir. Bugün çoğu kütüphane süreli yayınlarını tamamen veya kısmen iptal etmiştir. Bu yaklaşım ülkemizde bilimsel araştırmaların geleceği açısından düşündürücüdür.

Ülkemiz dışında da zaman zaman kütüphaneler bütçelerindeki mali yükü hafifletmek amacıyla süreli yayın abone iptallerine gitmektedirler. Fakat en küçük kullanıcı grubuna hizmet veren kütüphaneler bile kullanım değerlendirmesi çalışmaları sonucunda iptal kararlarını vermektedirler. Burada geçen yıllarda yurt dışında küçük bir özel kütüphanede üç yıl süren bir kullanım değerlendirmesi çalışmasından söz etmek yerinde olur diye düşünüyorum. Kütüphane, süreli yayınların getirdiği mali yükü azaltmak amacı ile kullanılan/kullanılmayan süreli yayınları belirleyip aboneliklerini iptal etmek için ISI (Institute for Scientific Information) *SSCI Journal Citation Report* "Journals Ranked by Impact Factor" değerleri ile kullanım değerlendirmesi çalışması yapmış, çıkan sonuçları kullanım başına maliyet (Cost-Per-Use) metodu ile değerlendirmiştir. Kütüphane, kullanım değerlendirmesi sonucunda yaptığı abone iptalleri ile maliyeti yarı yarıya indirirken kullanım aynı kalmıştır (Cooper ve Mc Gregor, 1994:386).

Örnekten de görüldüğü gibi, mümkün olan en uzun zaman içerisinde, kullanım değerlendirmesi teknikleri kullanarak yapılan abone iptali çalışmaları sonunda verilen kararlar, kütüphanelerin ve bilimsel çalışmaların geleceği açısından güvenlidir.

Yükseköğretim Kurulu Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezi

Kaynak israfını asgariye indirmek, özellikle yeni kurulmuş veya çeşitli nedenlerden ötürü gelişmemiş üniversitelerdeki öğretim ve araştırma elemanlarına çağdaş hizmet sunmak, üniversite kütüphanelerinin çeşitli sorunlarına çözüm getirmek veya önderlik etmek amacıyla, "Yükseköğretim Kurulu Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezi" (Bundan sonra Merkez olarak anılacaktır) 26 Aralık 1984 tarihinde hizmete girmiştir (Tuncer, 1986: 33). Merkez, süreli yayın koleksiyonunu, 1983 yılından itibaren geliştirmeye başlamıştır. İlk olarak üniversitelerdeki bölümlere birer yazı yazılarak, bölümlerden disiplinleri ile ilgili Merkeze alınmasını önerebilecekleri süreli yayın adları istenmiştir. Gelen süreli yayın adlarına ait listeler uzman kütüphaneciler tarafından incelenerek alımına karar verilen süreli yayınlar sipariş edilmiştir. Ayrıca tüm üniversite kütüphanelerince abone olunan süreli yayınlar Merkeze alınmıştır. 1985 yılında *Science Citation Index*, *Social Science Citation Index*, *Arts and Humanities Index*'te yer

alan ancak Merkezin abone olmadığı süreli yayınlar incelenerek, mevcut koleksiyon 1/3 (2500 süreli yayın) oranında geliştirilmiştir. Özellikle yeni disiplinlerde, okuyucu isteklerinden oluşan bazı süreli yayınlara 1986 yılında abone olunmuştur. 1991 yılında "Citation Index"ler tekrar taranarak Merkezinde eksik süreli yayınlar içinden 1000'e yakın süreli yayın, koleksiyona eklenmiştir. (Abone olunan, servisi başlamayan süreli yayınlar da bu sayılar içerisinde.) Aşağıda yıllara göre Merkezin süreli yayın koleksiyonuna eklenen yeni abone olunan dergi sayıları verilmiştir. Ancak bu rakamlar içerisinde 1983 öncesinden gelen 245 adet süreli yayın Merkezin kuruluş tarihi öncesi tarihleri kapsadıklarından yer almamaktadır.

Tablo 1. YÖK Dokümantasyon Merkezinin Yıllara Göre Abone Olduğu Süreli Yayın Sayısı

Yıl	Abone Olunan Süreli Yayın Sayısı
1983	6000
1985	2500
1986	100
1991	951

Kaynak: Yükseköğretim Kurulu Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezi (Yayımlanmamış) Yıllık Raporları.

Merkez, üniversitelerde eğitimi yapılan her disipline ait, dünyada var olan belli başlı süreli yayınlara abone olarak, oluşturduğu koleksiyonu ile üniversitelerin bütün elemanlarına, ayrıca ihtiyaç duyan bütün araştırmacı ve araştırma kurumlarına hizmet sunmaktadır (Tuncer, 1986: 33).

Bu Merkez Türkiye'nin ve Orta Doğu ülkelerinin en büyük süreli yayın koleksiyonuna sahiptir. Yüzde 96'sı yabancı dilde olmak üzere koleksiyonda önemli bilimsel yayınlar yer almaktadır (Tuncer, 1988: 58).

Bu kadar büyük ve önemli bir koleksiyona süreli yayın seçerken dikkat edilen noktalar şunlardır :

- Alınması düşünülen süreli yayının dizin ve öz dergilerinde, özellikle "Citation Index"te yer alması;

- Hemen hemen her dilde süreli yayın alınmasına rağmen, Türkiye'de araştırma ve üniversite eğitimi açısından İngilizcenin önemi göz önüne alınmaktadır. Bunun yanı sıra Fransızca ve Almanca gibi yaygın yabancı dillerden de seçim yapılmaktadır;

- Yayıncının bu konudaki tecrübesi ve güvenilirliğine de dikkat edilmektedir;

- Uzman kütüphanecilere bildirilen, kullanıcılardan gelen süreli yayın alım istekleri, yukarıdaki ölçütlere uyularak sağlanmaya çalışılmaktadır.

1993 Ocak ayı itibarı ile Merkez 9796 süreli yayına abonedir. Merkez koleksiyonunda bulunmayan süreli yayınlardaki makaleleri, "British Library Document Supply Center" (İngiliz Milli Kütüphanesi Belge Sağlama Merkezi) aracılığıyla getirterek hizmete sunmakta 'ır.

YÖK Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezindeki Süreli Yayınların Kullanım Değerlendirmesi

Bu büyüklükte bir koleksiyonun sağlıklı gelişmesini sağlamak için, süreli yayınların kullanımlarının incelenmesi gerekmektedir. Bu amaçla süreli yayınlar Sağlık, Fen Bilimleri ve Mühendislik, Sosyal Bilimler ile Sanat ve Beşeri Bilimler ana konuları altında toplanarak değerlendirilmiş ve kullanımın hangi konularda yoğunlaştığı belirlenmiştir. Kullanım değerlendirmesi çalışmalarında Sanat ve Beşeri Bilimler konulu süreli yayınlar zamanla güncelliklerini kaybetmediklerinden değerli bir yapı oluşturmaktadır. Merkez koleksiyonu içinde diğer bilim dallarına göre Sanat ve Beşeri Bilimler konusunda daha düşük kullanım görülmesinin koleksiyon yapısı ile ilgili olup olmadığının ve bu konudaki süreli yayınların kullanımlarının artırılması için neler yapılabileceğinin araştırılması çalışmanın amacıdır.

Yapılan kullanım değerlendirmesi çalışmasında yeniden raflama tekniği kullanılmıştır. Yeniden raflama tekniği; kütüphane personelinin ödünç verme, fotokopi ve kullanıcıların direkt kullanımları sonucunda rafa yerleştirilen süreli yayınların kullanım sayılarının belirlenmesine dayanır (Swigger ve Wilkes, 1991:42). Çalışma sırasında (veri toplama süresi Ekim 1991 - Ocak 1992 akademik bir sönestr olarak belirlenmiştir) verilerin güvenilirliğini sağlamak amacı ile fotokopi sonrası rafa yerleştirilen süreli yayın sayısı ve fotokopi formları kullanılmıştır. Güncel süreli yayın kullanımını belirlemek için okuyucu salonuna ait fotokopileri çekilen süreli yayınlar, yerleştirme sırasında sayılarak kullanım sıklıkları belirlenmiştir. Bu işlem sırasında kullanıcıların fotokopisini çekirmedikleri süreli yayınlar, yoğun kullanılıp/kullanılmadıkları belirsiz olduğundan dikkate alınmamıştır. Geçmiş yıllara ait süreli yayınlar ise okuyucuya kapalı depolarda fotokopi istekleri doğrultusunda kullanıcı hizmetinde olduğundan, fotokopi istek formları sayılarak kullanım sıklıkları belirlenmiştir.

Çalışmada kullanılmayan alıntı analizi bilinen bir tekniktir. ISI tarafından üretilen üç veri tabanı Science Citation Index, Social Science Citation Index, Arts & Humanities Index değerlendirmeyi ekonomik ve basit kılar. Merkezdeki süreli yayın koleksiyonunun genişliği ve çalışma alanı olan Sa-

nat ve Beşeri Bilimler ile ilgili doğrudan "Citation Report" olmayışı alıntı analizi tekniğini kullanmama nedenidir.

Genellikle akademik kütüphanelerdeki kullanım değerlendirmesi çalışmalarında kullanılan, Öğretim Üyelerinin Önerisi Tekniği; Süreli yayınların önem dereceleri hakkında öğretim üyelerinden öneri istemedir (Swigger ve Wilkes, 1991: 42-43). Merkezin akademisyenler dışında da araştırma kurumları ve araştırmacılar tarafından yoğun olarak kullanılması sonucunda tek başına yetersiz kalacağı düşünüldüğünden kullanılmamıştır. Ayrıca teknik, zaman, ekonomi ve güvenilirlik açısından da bu teknik uygun görülmemiştir.

Önceden Hazırlanmış İptal/Abone Listeleri Tekniği; Kütüphaneciler tarafından hazırlanan listelerin, konularında yeterli uzmanlar ve araştırmacılar tarafından değerlendirilerek süreli yayının iptaline veya aboneliğine karar verilmesidir. Bu teknik ise ekonomik olmadığından ve güvenilirliği de tartışılabilir olduğundan tercih edilmemiştir.

Kütüphanecilerin Meslek Karar Yargısı; Hazırlanan süreli yayın abone listesi, uzman kütüphaneciler tarafından incelenir. Bu süreçte süreli yayının yeniden raflama sonuçları, dizinlenme durumu, kütüphane türüne olan uygunluğu gözden geçirilir ve karar verilir. Mesleki karar yargısı gerçek bir araştırma tekniği olarak aranan geçerliliğe sahip değildir. Güvenilirliği düşüktür (Swigger ve Wilkes, 1991:43).

Etiketleme tekniği ise süreli yayın ciltlerine etiket yapıştırarak kullanımın işaretlenmesi tekniğidir (Milne ve Tiffany, 1991: 8). Merkezdeki süreli yayınlar ciltsiz olduğundan bu teknik kullanılmamıştır.

Fiyat Etkinliği Modeli (Kullanım Başına Düşen Maliyet Tekniği); Yıllık abone fiyatı ile kullanım sayısı karşılaştırılarak, kütüphanelerarası ödünç alış-verişi ile bilgi ihtiyacını karşılayan model olup iptal edilecek veya aboneliği yenilenecek süreli yayınların seçiminde konu ile ilgili materyalin kalitesi, kullanım sayısı gibi kriterlerin yanı sıra kullanılan modeldir (Milne ve Tiffany, 1991: 108).

Bu model süreli yayın kullanım sayılarının belirlenmesi veya alıntı analizi sonuçları alındıktan sonra süreli yayının seçiminde veya aboneliğin devamına karar verilmesi sırasında kullanılır.

Bulgular

Tablo 2'den görüleceği gibi, süreli yayın koleksiyonu olarak Merkez dünyadaki büyük süreli yayın koleksiyonlarından birisini oluşturmaktadır. Sağlık Bilimleri konusunda Merkezde oldukça geniş bir koleksiyonun varlığından söz edilebilir.

Merkezde, Ocak 1993 tarihi itibarı ile sürekli olarak gelen toplam 9782 süreli yayın bulunmaktadır. Bu süreli yayınların 7611'i araştırmada değer-

Tablo 2. YÖK Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezinde Bulunan Süreli Yayınların Dünyada Yayımlanan Süreli Yayınlarla Oranı (Konularına Göre)

Konu	Dünyada Yayımlanan Süreli Yayın Sayısı *	Merkezdeki Süreli Yayın Sayısı	Merkezdeki Süreli Yayınların Dünyadaki Süreli Yayınlarla Oranı (%)
Sağlık Bilimleri	19.264 (% 15.8)	2.616 (% 23.5)	13.6
Fen Bilimleri ve Mühendislik	41.627 (% 34.1)	4.295 (% 38.6)	10.3
Sosyal Bilimler	42.491 (% 34.8)	2.734 (% 24.6)	6.4
Sanat ve Beşeri Bilimler	18.557 (% 15.2)	1.470 (% 13.2)	7.9
Toplam	121.939 (% 100)	11.115 (% 100)	9.1

* Bu sayı 9782 süreli yayına konu verilmesi ile elde edilmiştir.

Kaynak: *Serials Directory* (CD ROM) Winter 1993.

lendirilmektedir. Çalışmada konu verilen yabancı dilde yayımlanan süreli yayınların temin edilemeyenleri, yayını duranlar, yayın adı değişikliği bulunanlar, referans kaynakları ile Türkçe olanlar değerlendirme kapsamına alınmamıştır. Değerlendirmeye alınmayan süreli yayın sayısı 2171'dir. Buna göre değerlendirilen süreli yayınların toplam süreli yayınlar içindeki yeri % 77.8'dir. Elde edilen veriler ışığında, değerlendirme süresi içinde kullanılan süreli yayın sayısı 7178, kullanılmayanların ise 433'dür. Merkeze gelen ve değerlendirme kapsamına giren süreli yayınların % 94.3'ünün kullanıldığı saptanmıştır. Araştırmada veri toplama süresi içerisinde 7178 süreli yayın 60.167 kez kullanılmıştır (Tablo 3, sütun 3).

Tablo 3'ten de görüldüğü gibi Sağlık Bilimleri, Fen Bilimleri ve Mühendislik, Sosyal Bilimler ile Sanat ve Beşeri Bilimler konularındaki toplam süreli yayın sayısı ile kullanılan süreli yayın sayısı değişiklik göstermektedir.

Sağlık Bilimlerine ait süreli yayınların çok kullanılmasının nedeni Sağlık Bilimlerinde gelişmelerin hızlı olması, güncel yayına duyulan ihtiyaç ve tıp doktorlarının "Tıpta Uzmanlık Tezi" hazırlamalarında Merkezi sık olarak kullanmalarıdır.

Fen Bilimleri ve Mühendislik konusunda da teknolojik gelişmelerin süratli olması kullanımı olumlu yönde etkilemektedir.

Sosyal Bilimler konusu Sağlık, Fen Bilimleri ve Mühendislik konularına göre yavaş gelişen bir konu olması nedeniyle kullanıcılarının kitap türü yayınlara yönelmesi söz konusu olabilir. Merkezdeki kullanım oranı bu nedenle az görülebilir.

Tablo 3. YÖK Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezindeki Süreli Yayınların Kullanım Sayısı

Konu	Merkezde Bulunan Süreli Yayın Sayısı	Merkezde Kullanılan Süreli Yayın Sayısı (Yayın Adı Olarak)	Merkezdeki Süreli Yayınların Toplam Kullanım Sayısı	Süreli Yayın Başına Düşen Kullanım Sayısı*
Sağlık Bilimleri	2.616	2.441	34.182	13.1
Fen Bilimleri ve Mühendislik	4.295	3.293	22.287	5.2
Sosyal Bilimler	2.737	1.198	2.741	1.0
Sanat ve Beşeri Bilimler	1.470	246	870	0.6
Toplam	11.115	7.178	60.167	

$$* \text{ Süreli yayın başına düşen kullanım sayısı} = \frac{\text{Konu ile ilgili süreli yayınların kullanım sayısı}}{\text{Merkezde bulunan süreli yayın sayısı}}$$

Sanat ve Beşeri Bilimler konusunda, Merkezdeki kullanım diğer bilimlere göre düşük görülmektedir. Bu bilimde de yine kitap ağırlıklı kullanım söz konusu olabilir. Ayrıca, dil, din, edebiyat, tarih konularında Türk dünyasına ait süreli yayınların az olması da kullanımı olumsuz olarak etkilemiş olabilir diyebiliriz.

YÖK Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezinde Sanat ve Beşeri Bilimler Konulu Süreli Yayınların Kullanım Değerlendirmesi

Koleksiyonun genel kullanım değerlendirilmesi sonucunda, Tablo 3'ten de görüldüğü gibi, diğer bilim dallarına göre "Sanat ve Beşeri Bilimler" konusunda daha düşük kullanım vardır. Bunun koleksiyon ile ilgisinin ve kullanımını artırmak için neler yapılacağına araştırılması gerekmektedir.

Sanat ve Beşeri Bilimler konusu, güncel araştırmalar kadar geriye dönük araştırmalar için de uygundur. Bu nedenle Sanat ve Beşeri Bilimler konulu süreli yayınlar, Sağlık, Fen ve Sosyal Bilimlerdeki süreli yayınlara göre daha uzun kullanılabilir (Milne ve Tiffany, 1991: 30).

"Serials Directory CD ROM" Winter 1993 tarihli kaynaktan, dünyada yayımlanan Sanat ve Beşeri Bilimler konulu 18.557 adet (Tablo 2, sütun 2)

sürelî yayından 1470 tanesinin (Tablo 3, sütun 2) Merkez koleksiyonunda bulunduğu görülmektedir.

Sanat ve Beşeri Bilimler alanında dünyada yayımlanan ve Merkeze alınan sürelî yayınların sayısı tablo 4'te verilmektedir (Sütun 3).

Sürelî yayınların değeriendirilmesinde, *Science Citation Index Journal Citation Report* ve *Social Sciences Citation Index Journal Citation Report*, sürelî yayınların kronolojik dağılımlarını, kümülatif alıntı yüzdelerini vermektedir (Swigger, 1991: 44). Ancak Sanat ve Beşeri Bilimler ile ilgili böyle bir kaynak yoktur. Bu çalışmada, böyle bir kaynak olmayışı nedeniyle, yapılan kullanım değeriendirmesinde, "Yeniden Raflama" tekniği yardımıyla konu ile ilgili sürelî yayınların, veri toplama süresi içinde kaç kez kullanıldığı bulunmuştur.

Texas'taki A & M Üniversitesi Sterling C. Evans Kütüphanesinin onbeş haftalık bir süre içinde gerçekleştirdiği sürelî yayın kullanım değeriendirmesi çalışmasında her sürelî yayın için 75'ten fazla kullanım, çok kullanım olarak belirlenmiştir (Bustion ve Treadwell, 1990: 142-151). Çalışmada konu yaklaşımı esas alındığından Sanat ve Beşeri Bilimler konularında her bir sürelî yayın için değil, her bir konuda Merkeзде bulunan sürelî yayın sayısının yarısı (%50) veya daha fazla kullanım yeterli kabul edilmiştir.

Bu durumda Merkez koleksiyonundaki Sanat ve Beşeri Bilimler konulu sürelî yayınların kullanım sayıları ve sürelî yayın başına kullanım sayıları düşüktür denilebilir (Tablo 4, sütun 4). Yine aynı tablodan görüldüğü gibi en fazla kullanım fotoğrafçılık alt konusunda, en az kullanım ise arkeoloji alt konusundadır. Buradan, genellikle her konudan araştırmacıların hobi olarak fotoğrafçılık konusuna ilgi duymaları bu konudaki kullanımı artırmıştır sonucu çıkarılabilir.

Değerlendirme

Yapılan çalışmada, Merkezin sürelî yayın koleksiyonunun konularına göre dengeli bir yapıya sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.

Merkeзде en çok kullanım Sağlık konulu sürelî yayınlarda görülmüştür. Bu konuda çalışan kullanıcılar, alanlarındaki güncel bilgileri takip etmek ve tıpta uzmanlık tezlerine kaynak bulmak amacıyla Merkez sürelî yayın koleksiyonunu sıklıkla kullanmaktadırlar.

Merkezi çok kullanan diğer kullanıcı gurubu ise Fen Bilimleri ve Mühendislik alanındadır. Teknolojik gelişmelerin hızı bu konuda çalışan araştırmacıları sürelî yayın kullanmaya yöneltmektedir.

Sosyal Bilimler konusunda çalışan kullanıcılar da sürelî yayınları kullanarak güncel bilgi gereksinimlerini karşılamaktadırlar.

Merkeзде en az kullanım Sanat ve Beşeri Bilimler konulu sürelî yayınlarda görülmektedir.

Tablo 4. YÖK Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezinde Süreli Yayın Başına Düşen Kullanım Sayıları

Konu	Dünyada Ya- yınlanan Süreli Yayın Sayısı	Merkezde Bulunan Süreli Yayın Sayısı	Merkezdeki Süreli Yayın- ların Toplam Kullanım Sayısı	Süreli Yayın Başına Düşen Kullanım Sayısı
				$\frac{\text{Kolek. Bulunan}}{\text{Süreli Yayın Sayısı}}$
Arkeoloji	779	69	4	0.06
Bale ve Dans	147	9	5	0.56
Beşeri bilimler	445	54	9	0.17
Dil	1963	185	94	0.51
Din	2489	90	8	0.09
Doğu Araştırmaları	1121	66	17	0.26
Edebiyat	3242	305	35	0.12
Felsefe	782	127	35	0.75
Folklor	238	13	4	0.31
Fotoğrafçılık	426	17	175	10.29
İç Mimari	238	16	24	1.50
Klasik Dönem Araştırmaları	176	40	9	0.23
Mimarlık	740	67	114	1.70
Müze ve Sanat Galerileri	502	9	4	0.44
Müzik	2067	44	40	0.91
Sanat ve Sanat Tarihi	1127	84	45	0.54
Seramik ve Cam	234	25	15	0.60
Sinema	648	18	41	2.28
Tarih	777	208	124	0.60
Tiyatro	396	24	3	0.13

Sonuç

Dünyada yayımlanan Sanat ve Beşeri Bilimler konulu süreli yayın sayısı dikkate alındığında, Merkezde bu konuda hiç azımsanmayacak sayıda süreli yayın bulunduğu saptanmıştır.

Sanat ve Beşeri Bilimler konusunda kullanımın az olması bu alanda çalışanların sayı olarak az olması ile doğru orantılı olabilir. Bu konuda çalışan araştırmacılar, konunun geriye dönük olarak da uygulaması olduğundan süreli yayınlardan çok kitapları tercih ediyor olabilirler. Sanat ve Beşeri Bilimlerde araştırma yapan kullanıcılar, yabancı dilde yayınlanan süreli yayınlardan çok Türkçe yayınları kullanmayı tercih ediyor olabilirler. Son olarak ise, Türk dünyası ve araştırmaları ile ilgili dünyada ve Türkiye'de çok fazla araştırma yapılmaması ve yayın olmayışı kullanımın düşük olmasının nedenlerindedir diyebiliriz.

Öneriler

Merkez için,

- Kullanıcıların özelliklerini, gereksinimlerini ve beklentilerini anlamaya yönelik bir kullanıcı analizi yapılmalıdır. Kullanıcıların, koleksiyon üzerindeki düşünceleri saptandıktan sonra, kullanıcıların az kullandıkları konulardaki süreli yayınlar üzerinde geniş bir kullanım değerlendirmesi yapılarak iptallere gidilmeli; iptal edilen süreli yayınlar, istek oldukça kütüphanelerarası ödünç alma yoluyla sağlanmalıdır. İptaller sonucu daha çok başvuru konulardaki yeni süreli yayınlar izlenmelidir.

- Merkezi koleksiyon ve hizmetler açısından tanıtacak, gerekli tüm bilgileri veren kolay anlaşılır bir rehber hazırlanmalıdır. Kılavuzda, Merkezin yerleşim planı, istenilen yayınlara nasıl kolay, çabuk ulaşılabileceği ve fotokopi isteklerinin nasıl karşılanacağı anlatılmalıdır. Rehber kullanıcıya yol göstermek ve onu kazanmak amacıyla hazırlanacağına göre, Merkezin kuralları uyarıcı bir biçimde açıklanmalıdır.

- Merkezin koleksiyonu ile ilgili ve kullanıcılar için önemli olan konuların, belirli aralıklarla çıkarılacak bir haber bülteni aracılığıyla duyurulması yararlı olacaktır.

- Kullanımı az olan konularda, ilgili kullanıcılara koleksiyonda bulunan o konulara ait süreli yayınlar tanıtılıp, kullanıcıların istekleri doğrultusunda SDI (Selective Dissemination of Information) yani seçimli bilgi duyurusu hizmeti verilebilir. Bu hizmet ile kullanımı az olan konularda kullanımın artması sağlanabilir.

- Güncel duyuru hizmeti ile alımına yeni başlanan süreli yayınların listeleri üniversite kütüphaneleri ve üniversitelerin ilgili bölümlerine gönderilebilir.

- Merkezin tanıtılması ve koleksiyondaki süreli yayınların kullanımı artırmak amacıyla konferanslar düzenlenebilir. Koleksiyonu tanıtacak konferanslar verilebilir. Merkezin Sağlık Bilimleri kadar diğer konularda da geniş bir koleksiyonu olduğu duyurulabilir.

- Basın ve yayın organları da kullanıcılara ulaşmada yararlı araçlardır. Basın ve yayın organlarında Merkezi tanıtıcı programların yapılması ve yayımlanması dikkatleri Merkez üzerine çekebilir.

- Sanat ve Beşeri Bilimler konusunda çalışan uzman ve araştırmacılara, konularında dünyada yayımlanan süreli yayınların ve koleksiyonda bulunan süreli yayınların listeleri yollanarak koleksiyon dışından hangi süreli yayınları istedikleri sorulabilir. Böylece bu konuda kullanıcıların Merkezi kullanmaları sağlanabilir.

Kaynakça

- Bustion, M. ve J. Treadwell. (1990). "Reported relative value of journals versus use : a comparison", *College and Research Libraries* 51 (2) : 142-151.
- Cooper, M.D. ve G.F.McGregor. (1994). "Using article photocopy data in bibliographic models for journal collection management", *Library Quarterly* 64 (4) : 386-413.
- Milne, D. ve B. Tiffany. (1991). "A cost-per-use method for evaluating the cost-effectiveness of serials : a detailed discussion of methodology", *Serials Review* 17 (2) : 7-19.
- Swigger, K. ve A. Wilkes. (1991). "The use of citation data to evaluate serials subscriptions in an academic library", *Serials Review* 17 (2) : 41-52.
- Tuncer, Nilüfer. (1983). "Üniversite kütüphanelerinin merkezileştirilmesi konusunda Yüksek-öğretim Kurulunun görüşü ve Yükseköğretim Kurulu Dokümantasyon Merkezi", *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni* 32 (2) : 69-72.
- . (1986). "Yükseköğretim Kurulu Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezi", *Yükseköğretim Bülteni* 1 (1) : 33-35.
- . (1988). "Belge sağlayan kuruluşlar: Y.Ö.K. Dokümantasyon Merkezi ve BLDSC", *Türk Kütüphaneciliği* 2 (2) : 51-60.